

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy

10/2020

Zmeny rokovacích poriadkov národných parlamentov a rokovanie na diaľku v dôsledku pandémie COVID-19

Vypracovali: Mgr. Eduard Csudai a Mgr. Martin Mališka
Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová, riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Bratislava

1. júna 2020

Anotácia:

Porovnávacia analýza prináša prehľad zmien rokovacích poriadkov zákonodarných zborov a ďalších opatrení umožňujúcich rokovanie parlamentu alebo jeho výborov na diaľku vo vybraných štátoch a v Európskom parlamente.

Kľúčové slová:

rokovací poriadok,
rokovanie na diaľku,
pandémia, COVID-19

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov.

Obsah

Úvod.....	4
1. Podmienky v Národnej rade Slovenskej republiky	5
2. Súhrnné výsledky analýzy	7
3. Príklady opatrení z vybraných štátov a Európskeho parlamentu	10
3.1 Európsky parlament.....	11
3.2 Príklady štátov so zmenou právnej úpravy.....	12
3.3 Príklady štátov bez zmeny právnej úpravy, avšak so zavedením možnosti rokovania parlamentu a/alebo výborov na diaľku.....	17
3.4 Príklady štátov bez zmien právnej úpravy a bez možnosti rokovania parlamentu a/alebo výborov na diaľku	18
Záver	20
Použité zdroje.....	22
Prehľad počtu prípadov ochorenia COVID-19 vo vybraných štátoch k 31.05.2020	23

Úvod

Dňa 31. decembra 2019 bol regionálny úrad Svetovej zdravotníckej organizácie (ďalej len „WHO“) v Číne informovaný o prípadoch pneumónie neznámeho pôvodu, zistených v meste Wuhan. V rozpätí od 31. decembra 2019 do 3. januára 2020 bolo zaznamenaných celkovo 44 prípadov tejto nákazy. Následne dňa 7. januára 2020 bol identifikovaný nový typ koronavírusu, pričom jeho genetická sekvencia bola zverejnená 12. januára 2020. WHO navrhla pre nové ochorenie dňa 29. januára 2020 pomenovanie „2019-nCoV akútne respiračné ochorenie“. Od registrácie prvých infikovaných v Číne sa vírus rapídne rozšíril aj do ostatných častí sveta, vrátane Európy, v ktorej boli zaznamenané prvé pozitívne prípady nákazy vo Francúzsku so začiatkom **od 23. januára 2020**. Ochorenie sa rapídne šírilo aj ďalej a dňa 11. marca 2020 WHO vyhlásila šírenie tejto infekcie za pandémiu. Odvtedy počet nakazených stúpa na celom svete. **K 31. máju 2020 celkový počet infikovaných predstavuje 6 267 669.**¹

Pandémia spojená so šírením COVID-19 ovplyvnila dianie v celej Európe. Preto chod a kontinuita niektorých aspektov parlamentného života podstúpili nový typ skúšky a na zabezpečenie výkonu zákonodarnej, kontrolnej, či kreačnej činnosti sa v niektorých štátoch udiali zmeny právnych aktov upravujúcich formu a spôsob zasadnutia najvyšších zákonodarných zborov. Z toho dôvodu vystala otázka, akým spôsobom pristúpili niektoré krajiny EÚ k zmene spôsobu organizácie plenárnych zasadnutí a rokovaní parlamentných výborov. Napríklad dodržiavanie odstupov v rámci sedenia, možnosť fyzickej absencie na rokovaní a zúčastnenie sa na schôdzi formou videokonferencie, hlasovanie formou elektronických prostriedkov a pod.

Porovnávacia analýza informácií získaných **z 18 krajín a Európskeho parlamentu** sa zameriava na identifikáciu možných zmien organizácie plenárnych zasadnutí, či zasadnutí výborov parlamentov vo vybraných krajinách, konkrétne či si tieto zmeny **vyžiadali aj zmenu na zákonnej úrovni**, resp. na úrovni podzákonných právnych predpisov, alebo plenárne zasadnutia a zasadnutia výborov síce prebiehali inou formou, avšak bez nutnosti úprav v zákonných či podzákonných právnych aktoch. Zdrojom informácií boli najmä dáta dostupné v internej databáze výmeny informácií Európskeho centra pre parlamentný výskum (tzv. ECPRD) najmä požiadavka č. 4365, v rámci ktorej sa Parlament Albánskej republiky (Kuvendi) obrátil s predmetnou otázkou na ostatné členské krajiny ECPRD, ako aj ďalšie súvisiace požiadavky.² Ako doplnkový zdroj informácií slúžila aj databáza Medziparlamentnej únie.³

¹ WORLDOMETER: *Corona virus cases*. Dostupné na internete: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>, [cit. 31.05.2019].

² Interná databáza ECPRD: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about>. Najmä požiadavka albánskeho parlamentu: Request No. 4365 Amendments to the Rules of Procedure related to Covid -19 outbreak a ďalšie súvisiace požiadavky. Pokiaľ nie je uvedené inak, údaje sú citované priamo z tejto internej databázy.

³ Inter-Parliamentary Union. *Country compilation of parliamentary responses to the pandemic*. Dostupné on-line na: <https://www.ipu.org/country-compilation-parliamentary-responses-pandemic>, [cit. 25.05.2020]

1. Podmienky v Národnej rade Slovenskej republiky

V zmysle článku 84 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky: „*Národná rada Slovenskej republiky je schopná uznávať sa, ak je **prítomná** nadpolovičná väčšina všetkých jej poslancov.*“⁴ Podstata spočíva v spôsobe, akým je možné vyložiť pojem „prítomnosť“. Zároveň § 17 odsek 1 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „*rokovací poriadok*“) stanovuje, že: „*Schôdzu národnej rady zvoláva predseda národnej rady; **určí miesto**, deň a hodinu jej konania a navrhne program schôdze.*“⁵ Mohol by byť poslanec „prítomný“ prostredníctvom videokonferencie alebo by sa mohla celá schôdza konať na diaľku prostredníctvom videokonferencie?

Niektoré ustanovenia rokovacieho poriadku nás nútia dať na predmetnú otázku negatívnu odpoveď. Napríklad § 27 odsek 6 rokovacieho poriadku stanovuje, že: „*V rozprave možno vystúpiť **len od rečníckeho pultu.***“⁶ Teda poslanec, ktorý by sa zúčastnil prostredníctvom videokonferencie, by nemohol vystúpiť v rozprave. K negatívnej odpovedi na položenú otázku sa možno prikláňať aj na základe § 23 odseku 4 rokovacieho poriadku, ktorý stanovuje, že „*prítomnosť poslancov sa zisťuje **prostredníctvom technického zariadenia v rokovacej sále***“.⁷ Striktný výklad daného ustanovenia naznačuje, že by sa schôdza NR SR mala konať výlučne v rokovacej sále, a teda poslanec by musel byť fyzicky prítomný. Na druhej strane rokovací poriadok neobsahuje ustanovenie, ktoré by explicitne stanovovalo, že NR SR sa môže zísť iba v rokovacej sále. Predseda NR SR v zmysle už citovaného § 17 odseku 1 stanovuje miesto konania schôdzy NR SR. Teoreticky sa teda dá zvažovať myšlienka, že by predseda NR SR mohol stanoviť aj iné miesto konania schôdzy.

V prípade úvahy, či sa musí schôdza NR SR konať v budove NR SR, však treba analyzovať aj § 21 odsek 2 rokovacieho poriadku, ktorý stanovuje, že predsedajúci „*môže ... rušiteľa poriadku vykázať alebo nechať vyviešť z **budovy** a môže mu byť odopretý vstup do budovy národnej rady z dôvodu bezpečnostného rizika. Ak rušenie schôdzy pokračuje, predsedajúci môže nariadiť vypratať miesta určené pre verejnosť. Ustanovenie tohto odseku sa primerane použije aj na schôdzu výboru.*“⁸ V uvedenej časti sa priamo spomína budova národnej rady, ale zmyslom uvedenej normy nie je stanovenie miesta, kde sa má konať schôdza NR SR. Zmyslom je zabezpečenie poriadku počas rokovania, a teda by predmetná norma nemusela byť priamo dôvodom, ktorý by znemožňoval konanie schôdzy NR SR aj mimo budovy NR SR. Ďalej je

⁴ Čl. 84 ods. 1 Ústavy SR

⁵ § 17 ods. 1 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

⁶ § 27 ods. 6 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky

⁷ § 23 ods. 4 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

⁸ § 21 ods. 2 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

nevyhnutné pozrieť sa aj na § 32 *Zabezpečenie poriadku v rokovacej sále*, ktorý taktiež implicitne predpokladá, že schôdza sa koná v rokovacej sále, keďže z dôvodu narušenia priebehu rokovania je poslanca možné vykázať z rokovacej sály.

Podľa § 39 odsek 2 rokovacieho poriadku sa verejne „*hlasuje použitím technického zariadenia, zdvihnutím ruky, použitím hlasovacích lístkov alebo iným spôsobom, na ktorom sa uznesie národná rada.*“⁹ Hlasovanie zdvihnutím ruky alebo iným spôsobom, na ktorom sa uznesenie NR SR, by umožňovali hlasovať aj v prípade účasti cez videokonferenciu. Problém by nastal pri tajnom hlasovaní, keď sa v zmysle § 39 odseku 9 hlasuje prostredníctvom hlasovacích lístkov.

Špecifickou kategóriou je rokovanie **výborov**. Na výboroch sa hlasuje zdvihnutím ruky, čo je aj vďaka menšiemu počtu poslancov praktickejšie, než hlasovanie zdvihnutím ruky počas schôdzy NR SR. Jediným ustanovením, ktoré naznačuje konanie výboru na jednom určenom mieste je druhá veta § 50 odseku 1 rokovacieho poriadku, ktorá stanovuje, že účasť verejnosti sa umožňuje do naplnenia kapacity miest v miestnosti, v ktorej výbor rokuje. Zmyslom predmetnej vety však nie je stanovenie miesta, kde sa má výbor konať, ale zabezpečenie verejnosti zasadnutia výboru zmysluplným spôsobom, keďže sú miestnosti, kde sa výbory obvykle konajú, kapacitne obmedzené. Ak by bola zabezpečená verejnosť zasadnutia výboru aj iným spôsobom (napríklad video prenosom), tak by predmetné ustanovenie nemuselo brániť konaniu zasadnutia výboru na diaľku.

Problémom pre konanie schôdzy NR SR prostredníctvom videokonferencie môže byť aj spôsob, akým sa eviduje účasť poslancov. Či už ide o schôdzu NR SR alebo výboru NR SR, tak účasť poslancov sa eviduje prostredníctvom **prezenčnej listiny**. V prípade absencie podpisu sa považuje poslanec za neprítomného. Vyplýva to z ustanovenia § 63 odseku 2 rokovacieho poriadku.

Odpoveď na otázku položenú v úvode by vo svetle uvedeného znela **skôr negatívne**. Konanie schôdzy a účasť na nej „na diaľku“ by si vyžadovalo **zmenu** rokovacieho poriadku, ktorou by sa odstránili pochybnosti príp. prekážky, ktoré v súčasnosti existujú. Táto zmena by musela byť spojená aj s vytvorením potrebného **technického zabezpečenia** a **nespochybniteľnej identifikácie** poslancov (najmä pri hlasovaní), aby tak bol dôveryhodným spôsobom preukázaný osobný výkon mandátu poslanca.

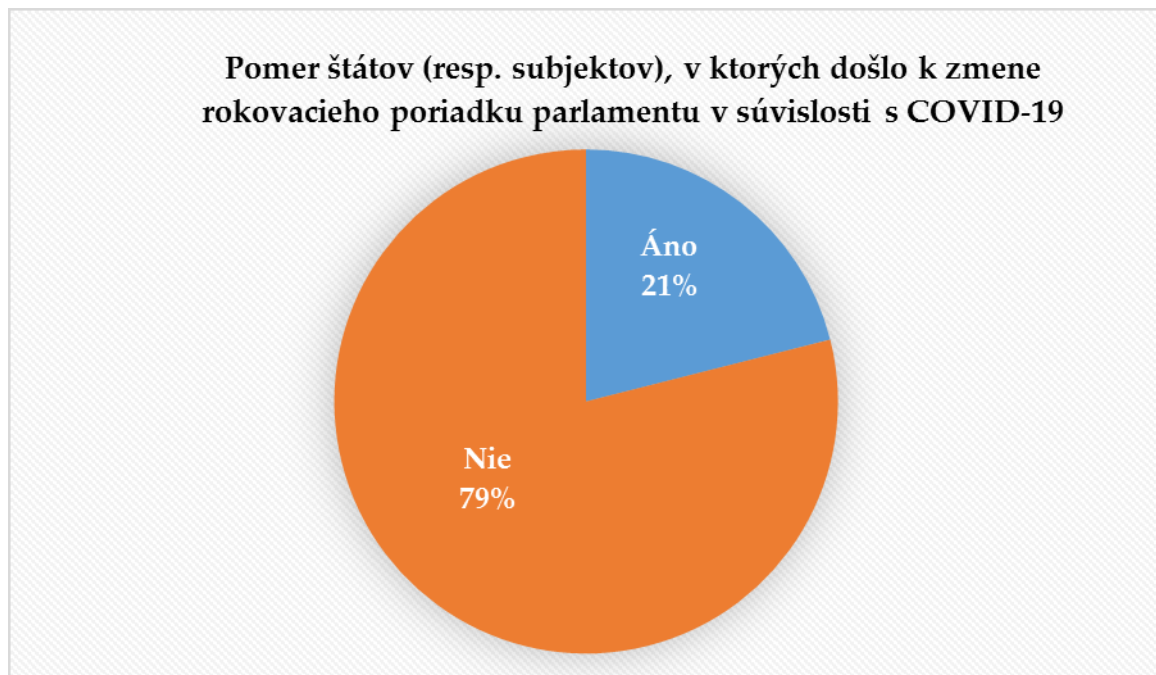
⁹ § 39 ods. 2 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

2. Súhrnné výsledky analýzy

V porovnávacíj analýze sa zameriavame na rozbor údajov dostupných najmä v internej databáze výmeny informácií ECPRD spomenutej vyššie. V prvom rade sme venovali pozornosť informáciám, či došlo k zmene rokovacích poriadkov parlamentov štátov, ktoré zaslali odpoveď. Dané zmeny sa týkali, ako už bolo uvedené, **modifikácie spôsobu organizácie plenárnych zasadnutí, resp. zasadnutí výborov parlamentov**. Ide hlavne o informáciu, či zmeny rokovacích poriadkov parlamentov zaviedli možnosť fyzickej absencie poslancov/poslankyň na zasadnutiach, a či sa mohli jednotliví poslanci/poslankyne zúčastňovať plenárnych schôdzí, či zasadnutí výborov na diaľku, formou videokonferencie, alebo iným elektronickým spôsobom (hlasovanie cez email a pod.). Subsidiárne sa náš záujem zamerail aj na iné zmeny spôsobu zasadnutia. To znamená, že síce mohlo dôjsť k zmene spôsobu zasadania plén či výborov, avšak nie formou elektronických prostriedkov. Takýmto príkladom môže byť zmena zasadacieho poriadku v rokovacej sále za účelom dodržania dištančných vzdialeností medzi poslancami alebo zníženie kvóra pre uznášaniaschopnosť parlamentu. Pri dvojkomorových parlamentoch boli analyzované ich **dolné komory**.

V prvom rade sme sa zamerail na informáciu, či došlo k zmene rokovacích poriadkov parlamentov. Analýza preukázala, že **v štyroch štátoch došlo k zákonným zmenám rokovacích poriadkov** v dôsledku vypuknutia pandémie COVID-19: **Belgicko, Litva, Nemecko a Slovinsko**. Grafické znázornenie výsledkov zmien v rámci 19 skúmaných subjektov (18 štátov + Európsky parlament) je možné vidieť v grafe č. 1 nižšie.

Graf 1: Pomer štátov (resp. subjektov), v ktorých došlo k zmene rokovacieho poriadku (dolnej komory) parlamentu v súvislosti s COVID-19

Ak jednotlivé štáty poskytli negatívnu odpoveď pre zmeny v rámci ich rokovacích poriadkov, tak sme simultánne sledovali, či aj napriek chýbajúcej právnej úprave, jednotlivé parlamenty pristúpili k prijatiu iných aktov, napríklad rozhodnutiam predsedov parlamentov, či prezidií parlamentov a v zmysle daných právnych aktov prijali praktiky pre rozličný spôsob organizácie plenárnych zasadnutí, či rokovaní parlamentných výborov. Takýmito krajinami sú Estónsko, Chorvátsko, Izrael, Litva, Nórsko, Španielsko, Spojené kráľovstvo a Európsky parlament. Graf č. 2 poukazuje na pomer štátov (resp. subjektov), v ktorých došlo k zmene spôsobu zasadnutia pléna či výborov voči štátom (resp. subjektom), kde takýto (podzákonný) právny predpis nebol prijatý. Skúmanú vzorku predstavuje 19 subjektov (18 štátov + Európsky parlament).

Graf 2: Pomer štátov (resp. subjektov), v ktorých došlo k prijatiu (podzákonného) predpisu na zmenu spôsobu zasadnutia (dolnej komory) parlamentu v súvislosti s COVID-19

Treťou skupinou subjektov, ktoré mohli zmeniť spôsob organizácie plenárnych zasadnutí či schôdzí výborov, boli štáty, ktoré uviedli, že ich **ústava či rokovací poriadok ex lege nevylučujú možnosť zmeny spôsobu zasadnutia**. Z toho dôvodu, aj napriek tomu, že nedošlo k zmene rokovacieho poriadku, či vydaniu (podzákonného) právneho predpisu, ktorým by sa priamo ustanovoval spôsob plenárneho zasadnutia, či schôdzí výborov, boli prijaté opatrenia na odlišné spôsoby uskutočnenia zasadnutí pléna či výborov. Napr. bez potreby prijímať zmeny rokovacích poriadkov či podzákonným právnych predpisov je možné odlišne zasadať v parlamentných výboroch krajín ako napr. Grécko či Švajčiarsko.

Tabuľka č. 1: Porovnanie zmien spôsobov zasadnutí a právnych základov podmieňujúcich tieto zmeny vo vybraných štátoch a v Európskom parlamente (pri dvojkomorových parlamentoch boli analyzované ich dolné komory)

Štát, resp. subjekt	Zmena rokovacieho poriadku parlamentu	Prijatie (podzákonného) predpisu	Zmena spôsobu zasadnutia (plénium)	Zmena spôsobu zasadnutia (výbory alebo iné orgány parlamentu)
Európsky parlament	Nie	Áno	Áno (elektronicky)	Áno (elektronicky)
Belgicko	Áno	Nie	Áno (elektronicky)	Áno (elektronicky)
Estónsko	Nie	Áno	Nie	Áno (elektronicky)
Fínsko	Nie	Nie	Nie	Nie
Francúzsko	Nie	Nie	Áno (spôsob zasadania)	Áno (elektronicky)
Grécko	Nie	Nie	Áno (spôsob zasadania)	Áno (elektronicky)
Chorvátsko	Nie	Áno	Áno (spôsob zasadnutia)	Áno (elektronicky)
Izrael	Nie	Áno	Áno (spôsob zasadania)	Áno (spôsob zasadania)
Litva	Áno	Áno	Nie	Áno (elektronicky)
Lotyšsko	Nie	Nie	Áno (spôsob zasadania)	Nie
Luxembursko	Nie	Nie	Nie	Áno (elektronicky)
Maďarsko	Nie	Nie	Áno (spôsob zasadania)	Nie
Nemecko	Áno	Nie	Áno (spôsob zasadnutia)	Áno (elektronicky)
Nórsko	Nie	Áno	Áno (spôsob zasadania)	Áno (elektronicky)
Rakúsko	Nie	Nie	Nie*	Nie
Slovinsko	Áno	Nie	Áno (elektronicky)	Áno (elektronicky)
Spojené kráľovstvo	Nie	Áno	Áno (elektronicky)	Áno (elektronicky)
Španielsko	Nie	Áno	Áno (elektronicky)	Áno (elektronicky)
Švajčiarsko	Nie	Nie	Áno (spôsob zasadnutia)	Áno (elektronicky)

* Rakúsko: v čase prvej fázy pandémie sa však poslanecké kluby dohodli proporčne znížiť počet poslancov prítomných v rokovacej sále (najmä počas hlasovania); tieto opatrenia trvali do polovice apríla.

3. Príklady opatrení z vybraných štátov a Európskeho parlamentu¹⁰

V nasledujúcej časti sa zameriame na konkrétne opatrenia prijaté jednotlivými štátmi a Európskym parlamentom. V analýze sme sa zamerali na tieto kľúčové oblasti:

- 1) či došlo/nedošlo k **zmene rokovacieho poriadku**,
- 2) ak nie, či došlo k prijatiu **uznesenia/predpisu/smernice** na úrovni parlamentu alebo na úrovni vedenia parlamentu,
- 3) či k úprave spôsobu zasadnutia došlo **bez akejkoľvek zmeny na úrovni zákonov, resp. (podzákonných) právnych predpisov**,
- 4) aké **formy zasadnutia** pléna, či výborov si jednotlivé štáty zvolili.

Vzhľadom na výsledky analýzy a aplikované riešenia v skúmaných krajinách, sme sledované štáty rozdelili do troch kategórií:

- 1) **štáty so zmenou právnej úpravy** (ide o štáty, ktoré zmenili zákon alebo podzákonný predpis, aby umožnili iný spôsob rokovania počas pandémie),
- 2) **štátov bezo zmeny právnej úpravy, avšak so zavedením možnosti rokovania parlamentu a/alebo výborov na diaľku** (ide o štáty, ktoré nezmenili legislatívu, ale umožnilo sa rokovanie parlamentu a/alebo výborov na diaľku prostredníctvom elektronických foriem komunikácie),
- 3) **štátov bezo zmien právnej úpravy a bez možnosti rokovania parlamentu a/alebo výborov na diaľku** (ide o štáty, kde rokovanie prebieha v zásade v štandardnom režime za dodržania dištančných vzdialeností a iných hygienicko-epidemiologických opatrení).

Čo sa týka jednotlivých **typov zmien** spôsobu rokovania, primárne bola pozornosť venovaná rôznym formám rokovania na diaľku (napr. videokonferencia, e-mail, per rollam, atď.) Subsidiárne sa náš záujem zamerail aj na iné zmeny spôsobu zasadnutia. To znamená, že síce mohlo dôjsť k zmene spôsobu zasadania plén či výborov, avšak nie formou elektronických prostriedkov. Takýmto príkladom môže byť zmena zasadacieho poriadku v rokovacej sále za účelom dodržania dištančných vzdialeností medzi poslancami, zníženie kvóra pre uznášaniaschopnosť parlamentu alebo obmedzenie počtu rečníkov a rečníckeho času.

Spôsob zmeny rokovania Európskeho parlamentu je uvedený osobitne.

---

¹⁰ Interná databáza ECPRD: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about>. Najmä požiadavka albánskeho parlamentu: Request No. 4365 Amendments to the Rules of Procedure related to Covid -19 outbreak a ďalšie súvisiace požiadavky. Pokiaľ nie je uvedené inak, údaje sú citované priamo z tejto internej databázy.

3.1 Európsky parlament

Rokovací poriadok Európskeho parlamentu (EP) neustanovuje možnosť plenárneho zasadnutia alebo schôdze parlamentných výborov online, prostredníctvom videokonferencie. Predsedníctvo sa však 20. marca 2020 rozhodlo doplniť svoje rozhodnutie z 3. mája 2004 o pravidlách upravujúcich hlasovanie s cieľom umožniť hlasovanie na diaľku v pléne. Konferencia predsedov sa rozhodla usporiadať mimoriadne plenárne zasadnutie vo štvrtok 26. marca 2020 s cieľom schváliť tri opatrenia týkajúce sa COVID-19. Následne sa hľadalo ideálne riešenie, ktoré by poslancom/poslankyniam umožnilo zúčastniť sa na hlasovaní bez toho, aby boli prítomní v rokovacej sále. Z právneho hľadiska si to vyžadovalo naliehavú úpravu **rozhodnutia predsedníctva o podmienkach plenárneho hlasovania**. Poslanci sa tak mohli zúčastňovať na hlasovaní, ktoré sa uskutočnilo počas mimoriadnej schôdze na diaľku. Rozhodnutie má však len dočasný charakter počas trvania pandémie spojenej s COVID-19.

Poslanci EP dostali de facto možnosť rozhodnúť sa, či sa zúčastnia mimoriadnej schôdze osobne alebo na diaľku elektronickými prostriedkami. Ak sa rozhodli nezúčastniť sa schôdze osobne, mohli prvýkrát hlasovať na diaľku prostredníctvom e-mailu použitím oficiálnej e-mailovej adresy EP a následným zaslaním do vyhradenej emailovej schránky pred uzávierkou. Hlasovací lístok musel byť vytlačený, vyplnený, podpísaný a naskenovaný alebo odfotografovaný a tak zaslaný na vopred ustanovený email. Všetci poslanci vrátane tých, ktorí boli prítomní v rokovacej sále, museli hlasovať rovnakým spôsobom, tzn. zaslaním tlačeneho, vyplneného, podpísaného a naskenovaného alebo fotografovaného hlasovacieho lístka do určenej elektronickej schránky. Jednotlivé hlasy sa prijímali podľa mien a celá schôdza prebiehala cez tzv. webstream.

V rámci praktík výborov sa zaviedol súbor opatrení na uľahčenie vzdialenej účasti poslancov EP vo výboroch, ktoré im umožňujú sledovať a počúvať rokovania, požiadať o slovo a vystúpiť. Na umožnenie tejto vzdialenej účasti na schôdzach výborov neboli potrebné úpravy rokovacieho poriadku.

Ako je možné vidieť, v Európskom parlamente nedošlo k úprave rokovacieho poriadku. Zmeny týkajúce sa hlasovaní a vytvorenie elektronickej formy hlasovania boli vytvorené rozhodnutím predsedníctva a týkajú sa zasadnutí pléna a tiež výborov. De facto sa teda poslanci EP nemuseli zúčastňovať jednotlivých schôdzí osobne, a mali k dispozícii alternatívne, elektronické riešenie.

3.2 Príklady štátov so zmenou právnej úpravy

BELGICKO *(zmena rokovacieho poriadku dolnej komory parlamentu; možnosť rokovania dolnej komory parlamentu a jej výborov prostredníctvom videokonferencie)*

Dňa 6. marca 2020 zmenila belgická Snemovňa reprezentantov svoj rokovací poriadok tak, aby umožnil poslancom za určitých podmienok byť „prítomnými“ počas zasadnutí výborov alebo pléna aj v prípade, ak poslanci/poslankyne nie sú fyzicky v Bruseli. Touto cestou bolo poslancom/poslankyniam umožnené hlasovať elektronicky alebo e-mailom počas predmetných zasadnutí. Je to novinka **v rokovacom poriadku snemovne**, ktorá je osobitne prispôbená pre súčasnú krízovú situáciu. Hoci rokovací poriadok nezakazuje stretnutia prostredníctvom videokonferencií ako také, predtým neexistovali možnosti, aby sa niekto zúčastňoval zasadnutí na diaľku. Regulárny spôsob hlasovania počas zasadania výborov (t. j. zdvihnutím ruky alebo ústne) nevyžaduje hlasovanie elektronicky, a preto sa zasadnutia výborov taktiež môžu uskutočňovať prostredníctvom videokonferencií. Hlasovanie na schôdzach výborov na diaľku sa uskutočňuje pomocou softvéru Zoom. Pri plenárnom zasadnutí sa hlasuje prostredníctvom digitálneho hlasovacieho systému, ktorý bol nedávno vyvinutý parlamentným oddelením informačných technológií a ktorý je k dispozícii členom prítomných fyzicky alebo vzdialene.

ESTÓNSKO *(stanovisko ústavného výboru parlamentu; možnosť rokovania výborov prostredníctvom videokonferencie alebo iných online nástrojov)*

Ústavný výbor estónskeho parlamentu dňa 16. marca 2020 prijal rozhodnutie (t. j. **stanovisko k interpretácii rokovacieho poriadku**), že zasadnutia výborov sa môžu konať prostredníctvom telekomunikačných prostriedkov, keďže zavádzaná zmena nie je to v rozpore s rokovacím poriadkom. Pre plenárne zasadnutia však neboli prijaté opatrenia pre využitie videokonferencie alebo iných online nástrojov. O predmetnej téme sa naďalej diskutuje a podlieha ďalšiemu hodnoteniu. Z toho dôvodu je možné usudzovať, že nedošlo k zmene rokovacieho poriadku, avšak iným právnym aktom (t. j. rozhodnutím ústavného výboru) došlo k úprave zasadnutia, a to len v rámci výborov.

CHORVÁTSKO *(rozhodnutie o organizácii práce v štátnej správe; možnosť rokovania výborov prostredníctvom elektronických alebo telefonických prostriedkov)*

Rokovací poriadok chorvátskeho parlamentu bežne neumožňuje použitie videokonferencií alebo online platforiem v prípade konania zasadnutí orgánov chorvátskeho parlamentu. V súčasnej výnimočnej situácii nedošlo k zmene ustanovení rokovacieho poriadku, pretože **vláda Chorvátskej republiky schválila rozhodnutie o organizácii práce v štátnej správe** počas trvania pandémie COVID-19. Predmetné rozhodnutie oprávnilo vedúcich orgánov štátnej správy rozhodovať o organizácii práce, pracovných plánoch

a pracovnej dobe počas pandémie. Na úrovni chorvátskeho parlamentu došlo k prijatiu rozhodnutia, ktoré vytvorilo podmienky pre konanie zasadnutí výborov prostredníctvom elektronických alebo telefonických prostriedkov. Hlasovanie vo výboroch sa uskutočňuje prostredníctvom e-mailu alebo SMS. Dané rozhodnutie má striktne limitovanú dobu účinnosti, t. j. len po dobu trvania pandémie COVID-19.

Po veľkonočnej prestávke parlament pokračoval v práci v budove parlamentu, ktorá bola po poškodení spôsobenom zemetrasením 22. marca 2020 opravená. Sedenie v rokovacej sále bolo prispôbené tak, aby bolo možné dodržať dištančné vzdialenosti medzi poslancami. Hlasovanie na plenárnom zasadnutí sa konalo v troch rôznych sálach, aby sa zabezpečili dištančné vzdialenosti medzi zúčastnenými.

IZRAEL (*uznesenie prezídia parlamentu; dodržiavanie dištančných vzdialeností*)

V zmysle **uznesenia prezídia parlamentu** (tzv. Knesset), ktoré reflektovalo na uznesenie Ministerstva zdravotníctva, sa v Izraeli ešte v marci 2020 zaviedlo pre schôdze parlamentu pravidlo v zmysle ktorého je možné, aby v rokovacej sále bolo prítomných najviac 18 poslancov/poslankyň. Taktiež, poslanci a poslankyne museli byť od seba vo vzdialenosti 2 metre. V prípade vystúpení v rozprave sa musia poslanci a poslankyne vopred prihlásiť.

Dňa 23. apríla 2020 však prezídium Knessetu rozhodlo uznesením, že zasadať budú môcť všetci poslanci (celkový počet 120) naraz, avšak v súlade s dodržaním všetkých hygienických podmienok (2 m vzdialenosť) v troch rozdielnych miestnostiach – 50 poslancov/poslankyň na prízemí rokovacej sály, 40 poslancov/poslankyň vo verejnej galérii a 30 poslancov/poslankyň v miestnosti pre médiá. Každý jeden člen/členka majú k dispozícii hlasovacie zariadenie a prostredníctvom videotechniky môžu sledovať dianie v ostatných miestnostiach.

Výbory zasadajú simultánne v dvoch miestnostiach prostredníctvom videokonferencie, ktorá obe miestnosti prepojila a tým pádom mohli poslanci vidieť a reagovať na poslancov z vedľajšej miestnosti. Hlasovanie prebieha klasickým hlasovaním z miesta pomocou stolovej techniky.

LITVA (*zmena rokovacieho poriadku; možnosť zasadnutia orgánov parlamentu na diaľku*)

V Litve došlo k **zmene rokovacieho poriadku** parlamentu (tzv. Seimas) v dôsledku prepuknutia pandémie COVID-19. Na implementáciu týchto prostriedkov bolo potrebné vykonať zmeny v niektorých právnych predpisoch a rokovacom poriadku. Bol doplnený štatút parlamentu, ktorý výborom umožnil organizovať stretnutia vzdialenými technologickými prostriedkami. Okrem toho sa parlament rozhodol, že zasadnutia predsedníctva parlamentu sa môžu konať tiež na diaľku. Predsedníctvo parlamentu sa skladá

z predsedu parlamentu, jeho zástupcov a vedúceho opozície v parlamente. Hlavnou úlohou predsedníctva parlamentu je riešiť organizačné otázky práce parlamentu.

NEMECKO (zmena rokovacieho poriadku dolnej komory parlamentu; zníženie kvóra, možnosť rokovania výborov na diaľku alebo per rollam)

Rokovací poriadok bežne neumožňuje konanie plenárnej schôdze nemeckého Spolkového snemu (Bundestag) prostredníctvom videokonferencie. Avšak, dňa 25. marca 2020 Spolkový snem dočasne upravil rokovací poriadok tak, aby sa vysporiadal s obmedzeniami spôsobenými COVID-19. V prípade parlamentných výborov bola umožnená účasť na diaľku pre poslancov maximálne do 30. septembra 2020. **Do rokovacieho poriadku bol dočasne doplnený §126a**, ktorý umožňuje primeranú aplikáciu rokovacieho poriadku počas opatrení spôsobených COVID-19.

Paragraf 126a priniesol nasledovné zmeny:

- kvórum je znížené na 25% všetkých poslancov (pre plénum a pre výbory),
- pri výboroch sa rozšírili možnosti používania rokovania per rollam,
- pri výboroch sa zaviedla možnosť účasti na diaľku (elektronicky),
- prístup verejnosti na rokovanie výborov môže byť realizovaný len cez vzdialený prenos.

Uvedené zmeny sú v platnosti maximálne do 30. septembra 2020. Spolkový snem môže uvedené pravidlo kedykoľvek zrušiť.

NÓRSKO (rozhodnutie prezídia parlamentu; zníženie počtu prítomných poslancov, možnosť rokovania výborov na diaľku alebo per rollam)

Nórsko nezaviedlo možnosť organizácie plenárneho zasadnutia parlamentu prostredníctvom videokonferencií. Nórsko však **rozhodnutím prezídia parlamentu** odporúčane znížilo počet poslancov prítomných na plenárnom zasadnutí (zo 169 na 87). V zmysle ústavy sa ale musela zachovať prítomnosť nadpolovičnej väčšiny poslancov. Plenárne zasadnutie rozhodovalo iba o naliehavých otázkach, ktoré identifikovalo prezídium po konzultáciách s lídrami poslaneckých klubov; niektoré rokovacie pravidlá boli dočasne pozastavené (napr. termíny, fyzická prítomnosť na schôdzach výboru, kde sa uprednostňovali telekonferencie/videokonferencie); a pracovné vyťaženie výborov bolo znížené (priorita sa venovala naliehavým návrhom). Parlament tiež zriadil špeciálny výbor pre koronavírus.

Na druhej strane, zasadnutia výborov je možné uskutočňovať bez osobnej účasti jednotlivých poslancov. Každý poslanec, ktorý sa zúčastňuje zasadnutia rokovania výboru musí byť identifikovaný, či v skutočnosti ide o osobu poslanca, t. j. člena výboru. Ak sa rozhodnutia výborov prijímajú per rollam, musí byť zabezpečené, aby najmenej tri pätiny členov výboru odpovedali písomne. Softvér používaný na schôdze výborov je Microsoft

Teams alebo Skype for Business. Office 365 / Sharepoint Online / Word sa používa na poskytovanie a sledovanie dokumentov a pozmeňujúcich návrhov.

SLOVINSKO (*zmena rokovacieho poriadku dolnej komory parlamentu; možnosť rokovania dolnej komory parlamentu a jej výborov prostredníctvom videokonferencie*)

V Slovinsku došlo v dôsledku šírenia pandémie COVID-19 k **zmene rokovacieho poriadku** zavedením § 93a, ktorý ustanovil, že pre otvorenie schôdze, ktorá by sa uskutočňovala prostredníctvom videokonferencie, sú potrebné dve tretiny hlasov zo všetkých poslancov. Poslanci taktiež rozhodnú hlasovaním o tom, aký bude časový priestor pre rozpravu, hlasovanie, prípravu a podávanie návrhov, otázok a pod. Poslanci musia vopred oboznamovať predsedu parlamentu, či na schôdzi, ktorá sa má uskutočňovať na diaľku, budú prítomní, a to vo vopred stanovenej lehote. Ak by nestihli predsedovi parlamentu oznámiť svoju účasť a chcú sa zúčastňovať rokovania, musia tak urobiť osobne v budove parlamentu.

Poslanci na zasadnutiach na diaľku spravidla hlasujú prostredníctvom vopred pripraveného hlasovacieho zariadenia. Ak také zariadenie nemajú k dispozícii, musia počas prenosu zdvihnúť buď zelenú kartu (za), červenú (proti), resp. kartu inej farby pre zdržanie sa hlasovania.

Na zvolanie a vedenie schôdzi výborov na diaľku sa primerane použijú ustanovenia rokovacieho poriadku popísané vyššie.

ŠPANIELSKO (*rozhodnutie predsedu dolnej komory parlamentu; možnosť rokovania dolnej komory parlamentu a jej orgánov prostredníctvom videokonferencie*)

V Španielsku síce nedošlo k zmene rokovacieho poriadku, avšak **rozhodnutím predsedu** Kongresu poslancov (dolná komora parlamentu) sa plenárne schôdze začali uskutočňovať cez videokonferencie. Personálne sa schôdzi zúčastňujú okrem členov predsedníctva parlamentu, aj rečníci a zástupcovia vlády. Ostatní poslanci majú právo sledovať schôdze a hlasovať na diaľku cez videokonferenciu. Takto organizované schôdze sa uskutočnili dvakrát a riešili najnevyhnutnejšie opatrenia súvisiace s krízou spojenou s pandemiou COVID-19. Zasadnutia výborov boli odložené na neurčito a podobne ako plénum, ak sa zasadnutie výboru uskutoční (najčastejšie zasadá Výbor pre zdravotníctvo a ochranu spotrebiteľa), tak len vtedy, ak povaha veci rieši problémy vznikajúce spojené s pandemiou COVID-19. Parlamentné riadiace orgány pracujú v čo najväčšej miere na diaľku (videokonferencie, telematické hlasovanie, atď.).

SPOJENÉ KRÁLOVSTVO (rozhodnutie dolnej komory parlamentu; možnosť rokovania dolnej komory parlamentu a jej orgánov prostredníctvom videokonferencie)

Dolná komora parlamentu Spojeného kráľovstva sa vrátila k činnosti po veľkonočnej prestávke dňa 21. apríla 2020, a to po významnej technickej a procedurálnej práci zamestnancov parlamentu, aby sa tak umožnilo pokračovanie práce parlamentu v novom „hybridnom“ režime (čo znamená kombináciu prítomnosti členov v rokovacej sále a ostatných účastníkov prostredníctvom videokonferencie) ako aj „virtuálne“ (čo znamená prítomnosť členov cez videokonferenciu), využívajúc zákaznícku platformu videokonferencie Zoom, ktorú schválili odborníci v oblasti bezpečnosti a informačných technológií v Spojenom kráľovstve.

Návrhy na príslušné zmeny rokovacích postupov, ktoré umožnia hybridné a virtuálne zasadnutie snemovne, parlament dňa 21. apríla 2020 jednomyseľne schválil a stretnutia v oboch formátoch sa začali 22. apríla 2020, vrátane historicky prvej takto organizovanej hodiny otázok na predsedu vlády. Dňa 22. apríla 2020 vydala dolná komora parlamentu aj **dočasné rozhodnutie** na zavedenie hlasovacieho systému na diaľku. Tento systém je pripravený na používanie. Je založený na existujúcej platforme *MemberHub*, ktorá sa používa na vzdialené predkladanie otázok a návrhov poslancami a akreditovanými zamestnancami. Prístup do systému je prostredníctvom prihlásenia s viacfaktorovou autentifikáciou. Členovia môžu dostávať rôzne oznámenia prostredníctvom množstva kanálov poskytovaných týmto systémom a tiež aj upozornenia od svojich poslaneckých klubov. Tento hlasovací systém bude existovať počas trvania dočasného rozhodnutia dolnej komory parlamentu.

Na podnet vlády Spojeného kráľovstva však dolná komora parlamentu hlasovala dňa 20. mája 2020 s cieľom ukončiť vyššie popísané spôsoby organizácie plenárnych schôdzí a hlasovania. Keď sa 2. júna 2020 vráti z prestávky v rokovaní, snemovňa bude realizovať sociálne dištancovanie s maximálnym povoleným počtom 50 poslancov v rokovacej sále v jednom čase a hlasovanie sa uskutoční v predvstupovej hale so zabezpečením dvojmetrových rozstupov medzi poslancami.¹¹

---

¹¹ Inter-Parliamentary Union. *Country compilation of parliamentary responses to the pandemic*. Dostupné on-line na: <https://www.ipu.org/country-compilation-parliamentary-responses-pandemic>. [cit. 25.05.2020]

3.3 Príklady štátov bezo zmeny právnej úpravy, avšak so zavedením možnosti rokovania parlamentu a/alebo výborov na diaľku

FRANCÚZSKO *(možnosť rokovania výborov dolnej komory parlamentu prostredníctvom videokonferencie; dodržiavanie dištančných vzdialeností počas plenárneho zasadnutia)*

Rokovací poriadok dolnej komory parlamentu (Národné zhromaždenie) neobsahuje žiadne ustanovenia umožňujúce použitie videokonferencie pre prácu parlamentu. Verejné zasadnutia boli organizované spôsobom, aby bol limitovaný počet poslancov na minimum, a aby bola zabezpečená dostatočná vzdialenosť medzi nimi. Avšak videokonferencie boli využité v niekoľkých prípadoch, napr. pre konferenciu predsedníctva na určenie programu schôdze a na zasadnutie vyšetrovacej komisie o koronavíruse (počas stretnutia boli predsedovi vlády kladené otázky viacerými poslancami). Rokovanie na diaľku (audio a videokonferencie) je v súlade s existujúcim právnym poriadkom, avšak vzdialené hlasovanie povolené nie je, výbory teda môžu viesť rozpravy a vypočutia. Pokiaľ ide o softvér, používa sa Zoom. Softvér pre vzdialené stretnutia hosťuje externý poskytovateľ služieb.

GRÉCKO *(možnosť rokovania výborov prostredníctvom videokonferencie; obmedzenie počtu rečníkov a rečníckeho času počas plenárneho zasadnutia)*

V rokovacom poriadku gréckeho parlamentu nie je žiadne ustanovenie zakazujúce uskutočňovanie schôdzí na diaľku. Vzdialený systém stretnutí bol vyvinutý, testovaný a pripravený na spustenie 2 dni pred začiatkom zavedenia karanténnych opatrení. V súčasnosti sa používa na organizovanie schôdzí výborov, ale ešte nie na plenárnych schôdzach. Programom, ktorý sa využíva je Cisco WebEx, ktorý je založený na cloude, ale so šifrovaním a konfiguráciou rozhrania špeciálnych parametrov pre potreby gréckeho parlamentu.

Pokiaľ ide o plenárne zasadnutia, slovo sa udeľuje len na polovicu rečníckeho času, ktorý poskytuje rokovací poriadok, a to spravodajcom, osobitným rečníkom, zástupcom poslaneckých klubov (jednému alebo niekoľkým rečníkom z každého klubu), ministrom a na požiadanie aj predsedovi vlády a lídrom opozičných strán. Rečníci (okrem spravodajcov) vystupujú zo svojho miesta, a nie z rečníckeho pultu. Zatiaľ nie je možné hlasovať na diaľku. V prípade, že je potrebné použiť elektronické hlasovanie, poslanci postupne vstúpia a vystúpia z rokovacej sály, aby sa predišlo preplneniu (samozrejme, je nutné aby bola prítomná nadpolovičná väčšina poslancov/poslankýň pre otvorenie schôdze). Hlasovanie v pléne prebieha aj klasickou poštou.

LUXEMBURSKO *(možnosť rokovania výborov prostredníctvom videokonferencie)*

Poslanecká snemovňa Luxemburského veľkoveľkovoľvodstva zredukovala počet svojich zasadnutí. Plenárne zasadnutia parlamentu sú ústavne zakotvené ako verejné, a preto

videokonferencie len medzi poslancami nie sú možné. Luxembursko nezaviedlo zmeny rokovacieho poriadku.

Rokovací poriadok však nešpecifikuje miesto zasadnutia výborov parlamentu, a teda nie je vylúčená ani videokonferencia len medzi poslancami. Spôsob realizácie videokonferencie upravujú interne pravidlá pripravené tajomníkmi výborov. Hlasovanie sa uskutočňuje podľa mien. Používa sa systém Cisco WebEx. Dokumenty sa rozposielajú obvyklým spôsobom, prostredníctvom intranetového portálu. Softvér pre vzdialené rokovania je poskytovaný externým poskytovateľom služieb.

ŠVAJČIARSKO *(možnosť rokovania výborov prostredníctvom videokonferencie; dodržiavanie dištančných vzdialeností počas plenárneho zasadnutia)*

Vo Švajčiarsku jednotlivé komory parlamentu nie sú oprávnené zasadať pomocou videokonferencie, avšak výbory áno. Vyplýva to z rigidnosti ustanovení vyplývajúcich z ústavy Švajčiarskej konfederácie. Pri zasadnutiach komôr je nutná fyzická prítomnosť poslancov. Pri zasadnutí výborov však túto povinnosť ústava nevyžaduje. Z toho dôvodu nebolo nutné meniť ustanovenia rokovacieho poriadku.

Kancelárie oboch komôr Spolkového zhromaždenia zvolali dňa 4. mája 2020 mimoriadnu schôdzu, ktorá sa venovala sa koronavírusovej kríze. Schôdza sa uskutočnila vo výstavnom centre Bern Expo a nie vo Federálnom paláci, aby sa tak dodržali hygienické a dištančné pravidlá stanovené Federálnou radou. Mimoriadne zasadnutie požadovala Národná rada a 32 členov Rady kantónov (podľa švajčiarskej ústavy a zákona o parlamente je potrebná aspoň štvrtina členov ktorejkoľvek rady).

3.4 Príklady štátov bez zmien právnej úpravy a bez možnosti rokovania parlamentu a/alebo výborov na diaľku

FÍNSKO *(dodržiavanie dištančných vzdialeností)*

Podľa rokovacieho poriadku fínskeho parlamentu nie je možné konanie plenárnej schôdze alebo zasadnutí výborov prostredníctvom videokonferencie alebo iných nástrojov umožňujúcich prácu na diaľku. Výbory môžu stále zasadať, ale ich harmonogram sa výrazne zúžil, aby sa zaoberali iba otázkami absolútnej nevyhnutnosti. Výbory môžu napr. zvolávať neformálne odborné vypočutia na diaľku. Rokovací poriadok sa nemenil v dôsledku COVID-19. Fínsky parlament však prijal konkrétne opatrenia, aby bolo možné **dodržiavať dištančné vzdialenosti** medzi poslancami.

LOTYŠSKO *(rokovanie vo viacerých miestnostiach, dodržiavanie dištančných vzdialeností)*

V Lotyšsku nedošlo k zmene rokovacieho poriadku parlamentu, pretože v prípade núdzového stavu ustanovenia rokovacieho poriadku a priori nevylučujú alternatívne riešenia spôsobov zasadania pléna, či výborov. Zasadanie sa z toho dôvodu prispôbilo vzniknutej situácii v súvislosti s ochranou zdravia. Poslanci boli **rozdelení do ôsmich miestností** podľa stránickej príslušnosti, ktoré sú vybavené konferenčnými zariadeniami. Nezaradeným poslancom sa poskytla ďalšia miestnosť pre zúčastňovanie sa a hlasovanie. Predsedajúci však sedí sám v pléne parlamentu. V každej miestnosti je prítomný zamestnanec parlamentu, ktorý počíta hlasy. Priebeh schôdzí je prístupný online pre verejnosť a médiá.

MAĎARSKO *(dodržiavanie dištančných vzdialeností)*

Maďarsko nezaviedlo žiadne zmeny rokovaciemu poriadku parlamentu. Taktiež nezaviedlo účasť, hlasovanie, resp. iné náležitosti súvisiace so schôdzou prostredníctvom informačno-technických prostriedkov. Maďarské Národné zhromaždenie pokračuje v pravidelných týždenných schôdzach s určitými bezpečnostnými opatreniami, napr. zabezpečenie **bezpečného fyzického dištancovania poslancov**, premiestnenie plenárnych zasadnutí do sály s väčšou kapacitou sedenia, žiadajúc poslancov, aby zostali v sále iba počas trvania svojich vystúpení alebo hlasovania.

RAKÚSKO *(dočasné obmedzenie počtu poslancov prítomných v rokovacej sále)*

Obe komory rakúskeho parlamentu nie sú oprávnené uskutočňovať zasadnutia na diaľku. V rokovacom poriadku nedošlo k žiadnym zmenám.

V čase prvej fázy pandémie sa však poslanecké kluby v dolnej komore parlamentu dohodli proporčne znížiť počet poslancov prítomných v rokovacej sále (najmä počas hlasovania); tieto opatrenia trvali do polovice apríla.

Záver

Porovnávací analýza venovala pozornosť informáciám, či došlo k zmene rokovacích poriadkov parlamentov štátov, ktoré zaslali odpoveď do internej databázy výmeny informácií ECPRD. Dané zmeny sa týkali, ako už bolo uvedené, modifikácie spôsobu organizácie plenárnych zasadnutí, resp. zasadnutí výborov parlamentov. Ide hlavne o informáciu, či zmeny rokovacích poriadkov parlamentov zaviedli možnosť fyzickej absencie poslancov/poslankyň na zasadnutiach, a či sa mohli jednotliví poslanci/poslankyne zúčastňovať plenárnych schôdzí, či zasadnutí výborov na diaľku, formou videokonferencie, alebo iným elektronickým spôsobom (hlasovanie cez email a pod.). Subsidiárne sa náš záujem zameriaval aj na iné zmeny spôsobu zasadnutia. To znamená, že síce mohlo dôjsť k zmene spôsobu zasadania pléna či výborov, avšak nie formou elektronických prostriedkov. Takýmto príkladom môže byť zmena zasadacieho poriadku v rokovacej sále za účelom dodržania dištančných vzdialeností medzi poslancami alebo zníženie kvóra pre uznávaniaschopnosť parlamentu. Pri dvojkomorových parlamentoch boli analyzované ich **dolné komory**.

Analýza preukázala, že v štyroch z osemnástich analyzovaných štátov **došlo k zmenám rokovacích poriadkov** v dôsledku vypuknutia pandémie COVID-19, a to v **Belgicku (dolná komora), Litve, Nemecku (dolná komora) a Slovinsku (dolná komora)**. V prípade **Belgicka** novela rokovacieho poriadku zakotvila možnosť rokovania dolnej komory parlamentu a jej výborov prostredníctvom videokonferencie. Hlasovanie je možné taktiež na diaľku prostredníctvom digitálneho hlasovacieho systému, ktorý bol nedávno vyvinutý parlamentným oddelením informačných technológií. V **Litve** bol novelizovaný rokovací poriadok a doplnený aj štatút parlamentu, ktorý výborom umožnil organizovať stretnutia technologickými prostriedkami. V **Nemecku** novela rokovacieho poriadku dočasne (najneskôr do 30.09.2020) umožnila zníženie kvóra v dolnej komore parlamentu (Bundestagu) na 25% všetkých poslancov (pre plenárne zasadnutie aj pre výbory), pri výboroch sa rozšírili možnosti používania rokovania per rollam a zaviedla sa možnosť účasti na diaľku (elektronicky), pričom prístup verejnosti na rokovanie výborov môže byť realizovaný len cez vzdialený prenos. V dolnej komore **slovinského** parlamentu taktiež došlo k zmene rokovacieho poriadku zakotvením nového § 93a, ktorý ustanovil, že pre otvorenie schôdze, ktorá by sa uskutočňovala prostredníctvom videokonferencie, sú potrebné dve tretiny hlasov zo všetkých poslancov. Poslanci taktiež rozhodnú hlasovaním o tom, aký bude časový priestor pre rozpravu, hlasovanie, prípravu a podávanie návrhov, otázok a pod. Tieto ustanovenia sa primerane použijú aj pre rokovanie parlamentných výborov.

Ak jednotlivé štáty poskytli negatívnu odpoveď pre zmeny v rámci ich rokovacích poriadkov, tak sme simultánne sledovali, či aj napriek chýbajúcej právnej úprave, jednotlivé parlamenty pristúpili k prijatiu iných aktov, napríklad rozhodnutiam predsedov parlamentov, či prezidií parlamentov a v zmysle daných právnych aktov prijali praktiky pre rozličný spôsob

organizácie plenárnych zasadnutí, či rokovaní parlamentných výborov. Takýmto subjektmi sú parlamenty **Estónska, Chorvátska, Izraelu, Litvy, Nórska, Španielsko (dolná komora), Spojeného kráľovstva (dolná komora) a Európsky parlament**. Napríklad ústavný výbor **estónskeho** parlamentu prijal rozhodnutie, že zasadnutia výborov sa môžu konať prostredníctvom telekomunikačných prostriedkov, keďže zavádzaná zmena nie je to v rozpore s rokovacím poriadkom. Pre plenárne zasadnutia však neboli prijaté opatrenia pre využitie videokonferencie alebo iných online nástrojov. Na úrovni **chorvátskeho** parlamentu došlo k prijatiu rozhodnutia, ktoré vytvorilo podmienky pre konanie zasadnutí výborov prostredníctvom elektronických alebo telefonických prostriedkov. Hlasovanie vo výboroch sa uskutočňuje prostredníctvom e-mailu alebo SMS. V **Izraeli** sú poslanci na základe rozhodnutia prezídia parlamentu počas plenárneho zasadnutia rozdelení do troch rôznych miestností. Každý jeden poslanec má k dispozícii hlasovacie zariadenie a prostredníctvom videotechniky môže sledovať dianie v ostatných miestnostiach. Výbory zasadajú simultánne v dvoch miestnostiach prostredníctvom videokonferencie, ktorá obe miestnosti prepája. **Nórsko** rozhodnutím prezídia parlamentu odporúčne znížilo počet poslancov prítomných na plenárnom zasadnutí (zo 169 na 87). Výbory rokujú per rollam alebo prostredníctvom elektronických prostriedkov. V **Španielsku** sa rozhodnutím predsedu Kongresu poslancov (dolná komora parlamentu) plenárne schôdze začali uskutočňovať cez videokonferencie. Personálne sa schôdzi zúčastňujú okrem členov predsedníctva parlamentu, aj rečníci a zástupcovia vlády. Ostatní poslanci majú právo sledovať schôdze a hlasovať na diaľku cez videokonferenciu. Dolná komora **britského** parlamentu prijala zmeny rokovacích postupov, ktoré umožnili virtuálne zasadnutie snemovne, pričom bolo vydané aj dočasné rozhodnutie na zavedenie hlasovacieho systému na diaľku. Na podnet vlády Spojeného kráľovstva však dolná komora parlamentu hlasovala dňa 20. mája 2020 s cieľom ukončiť vyššie popísané spôsoby organizácie plenárnych schôdzi a hlasovania. Keď sa 2. júna 2020 vráti z prestávky v rokovaní, snemovňa bude realizovať sociálne dištancovanie medzi poslancami. V prípade **Európskeho parlamentu** sa predsedníctvo rozhodlo doplniť svoje rozhodnutie z 3. mája 2004 o pravidlách upravujúcich hlasovanie s cieľom umožniť hlasovanie na diaľku v pléne.

Ak niektoré z analyzovaných parlamentov neprijali zmeny právnej úpravy regulujúcej rokovacieho postupy a ani nezaviedli možnosť rokovania parlamentu alebo jeho orgánov na diaľku, sú pri rokovaní dodržiavané hygienicko-epidemiologické opatrenia napr. dodržiavanie dištančných vzdialeností medzi poslancami, apod.

S vývojom epidemiologickej situácie pristupujú mnohé štáty k uvoľňovaniu niektorých opatrení. To môže mať za následok aj zmeny opatrení prijatých na úrovni národných parlamentov. Analýzu tak treba vnímať ako komparatívny exkurz k možným spôsobom riešenia v čase, keď boli v platnosti prísne protipandemické opatrenia na národnej úrovni.

Použité zdroje

Európske centrum pre parlamentný výskum a dokumentáciu ECPRD (interná databáza) [https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about]: požiadavka č. 4333 Precautionary measures taken on Parliament's premises to prevent the possible spread of COVID-19 (coronavirus disease); č. 4350 Additional measures taken on Parliament's premises to prevent the spread of COVID-19 (coronavirus disease); č. 4354 Adjustment of Parliamentary Activity to COVID-19 Outbreak; č. 4364 COVID-19: ICT-Support for Parliaments a č. 4365 Amendments to the Rules of Procedure related to Covid -19 outbreak

Inter-Parliamentary Union. *Country compilation of parliamentary responses to the pandemic*. Dostupné on-line na: <https://www.ipu.org/country-compilation-parliamentary-responses-pandemic>. [cit. 25.05.2020]

Príloha

Tabuľka č. 2

Prehľad počtu prípadov ochorenia COVID-19 vo vybraných štátoch k 31.05.2020

Názov krajiny	Dátum prvého výskytu	Celkový počet prípadov	Prípady na 1 mil. obyvateľov	Nové prípady	Aktuálne prípady	Aktuálne prípady vážne	Celkový počet vyliečených	Vyliečení na 1 mil. obyvateľov	Celkový počet úmrtí	Úmrtia na 1 mil. obyvateľov	Nové úmrtia	Celkový počet testov	Testy na 1 mil. obyvateľov
Belgicko	3.2.2020	58381	5039	195	33027	168	15887	1371	9467	817	14	866497	74791
Bulharsko	6.3.2020	2513	361	14	1299	17	1074	154	140	20	1	81348	11701
Česko	29.2.2020	9268	866	38	2390	15	6558	612	320	30	1	439744	41069
Chorvátsko	24.2.2020	2246	547		71	4	2072	504	103	25		66405	16168
Cyprus	8.3.2020	944	782	1	137	4	790	655	17	14		117411	97305
Dánsko	26.2.2020	11669	2015	36	733	20	10362	1789	574	99	3	628965	108619
Estónsko	26.2.2020	1869	1409	4	177		1624	1224	68	51	1	83440	62904
Fínsko	28.1.2020	6859	1238	33	1039	10	5500	993	320	58	4	184408	33286
Francúzsko	23.1.2020	188882	2894	257	91725	1319	68355	1047	28802	441	31	1384633	21217
Grécko	25.2.2020	2917	280	2	1368	13	1374	132	175	17		180518	17313
Holandsko	26.2.2020	46442	2711	185		159			5956	348	5	349150	20380
Írsko	28.2.2020	24990	5066	61	1249	36	22089	4478	1652	335	1	325795	66043
Litva	27.2.2020	1675	615	5	369	17	1236	454	70	26		302859	111140
Lotyšsko	1.3.2020	1066	565	1	297	3	745	395	24	13		109071	57779
Luxembursko	28.2.2020	4018	6428	2	75	3	3833	6132	110	176		75432	120675
Maďarsko	3.3.2020	3876	401	9	1203	25	2147	222	526	54	2	185980	19248
Nemecko	26.1.2020	183494	2191	200	9689	702	165200	1972	8605	103	5	3952971	47193
Nórsko	25.2.2020	8440	1558	3	477	8	7727	1426	236	44		245352	45287
Poľsko	3.3.2020	23786	628	215	11451	160	11271	298	1064	28	3	915546	24189
Portugalsko	1.3.2020	32500	3187	297	11681	64	19409	1903	1410	138	14	795838	78031
Rakúsko	24.2.2020	16731	1859	46	470	27	15593	1732	668	74		448534	49825
Rumunsko	25.2.2020	19257	1000	124	4735	160	13256	689	1266	66	7	439197	22819
Slovensko	5.3.2020	1521	279		127		1366	250	28	5		172601	31615
Slovinsko	3.3.2020	1473	709		7	2	1358	653	108	52		79897	38432
Španielsko	30.1.2020	286509	6128	201	62424	617	196958	4213	27127	580	2	4063843	86921

Spojené kráľovstvo	30.1.2020	274762	4049	1936		1559			38489	567	113	4285738	63158
Švajčiarsko	24.2.2020	30862	3568	17	442	28	28500	3295	1920	222	1	397691	45979
Švédsko	30.1.2020	37542	3719	429	28176	228	4971	492	4395	435		238800	23657
Taliansko	29.1.2020	232997	3853	333	42075	435	157507	2605	33415	553	75	3878739	64144

Zdroj: Worldometer: COVID-19 CORONAVIRUS PANDEMIC. 31.05.2020. Dostupné na internete na: www.worldometers.info/coronavirus/#countries. citované 01.06.2020; úpravy a preklad tabuľky Odbor Parlamentný inštitút K NR SR